UNIVERSITETET I BERGEN
Det juridiske fakultet

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 51/16
Møtedato: 2016
Journalnummer:

BLIND KLAGESENSUR FOR JUS399 OG GENERELT. ORIENTERING TIL FAKULTETSSTYRET. REF. STYRESAK 26/16 DEN 15. MARS

Blind klagesensur – orientering til fakultetsstyret

Det vises til fakultetsstyrets vedtak i sak 26/16 i møtet den 15. mars 2016. I vedtaket heter det: «*Fakultetsstyret ber om at SU kommer tilbake med en ny sak til styret på bakgrunn av problemformulering i saksnotatet og merknader som fremkom i møtet, herunder en sak om blindsensur. Styret vil også ha seg forelagt et forslag til sensorbrev for masteroppgaver hvor det – i tråd med de vedtatte karakterbeskrivelsene – klargjøres ytterligere at den jevnt gode oppgaven tildeles en C, og at A reserveres for den fremragende prestasjonen*.»

Vedtaket har tre deler:

- En sak om karakterfordeling («problemformulering i saksnotatet»)
- En sak om blindsensur
- En sak om sensorbrev til masteroppgaver

Sak om sensorbrev og sak om blindsensur presenteres hver for seg. Sak om karakterfordeling presenteres når vi har data for våren 2016, sånn at vi kan se om tallene for høsten 2015 representerer en tendens eller et avvik.

Saken her gjelder den andre av de tre – ***blind klagesensur***.

Studieutvalget behandlet saken i sitt møte den 14. mai og fattet slikt vedtak i sak 36/16:

> *Studieutvalget anser at notatet gir en dekkende framstilling av nå-situasjonen med hensyn til blind klagesensur.*

Presentasjonen her deles i to: en orientering om resultatene av klagesensuren for JUS399 Masteroppgaver 30 studiepoeng de siste 3 ½ årene, og en orientering om prosessen knyttet til blind klagesensur generelt.

Klagesensuren for JUS399 Masteroppgaver 30 studiepoeng fire siste år

	H12	V13	H13	V14	H14	V15	H15
% klager	13,9	13	12,1	7,6	15,5	13,4	13,7
% uendret	93,8	76,2	61,5	63,6	38,5	47,6	40
% gunst	6,3	23,8	38,5	36,4	53,8	42,9	46,7
% ugunst	0	0	0	0	7,7	9,5	13,3

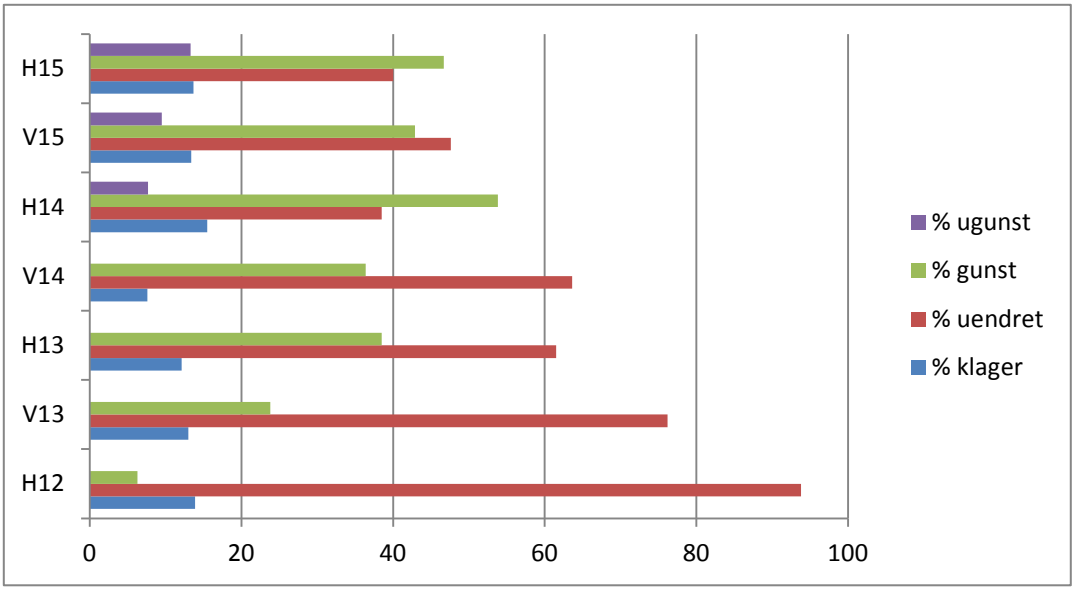

De tre siste semestrene har vi hatt blind klagesensur. Vi ser av grafen at tilbøyeligheten til å endre karakteren øker betydelig. Vi ser også at endringer til ugunst dukker opp for første gang høsten 2014.

Vi ser den samme tendensen her som vi har sett i annen klagesensur: Tilbøyeligheten til endring har økt med blind klagesensur, tilbøyeligheten til endring til ugunst øker mer enn tilbøyeligheten til endring til gunst. Relativt sett øker altså sannsynligheten for endring til ugunst, mens endring til gunst fortsatt er mer sannsynlig.

Vi har sett på om klagesensuren er utslagsgivende med hensyn til å generere A'er og B'er i karakterstatistikken. Antall A'er og B'er som kom til etter klage:

Semester	Nye A'er	Nye B'er	Endelig antall A	Endelig antall B
H12	1 (fra B)	0	51	30
V13	2 (fra B)	3 (fra C)	48	65
H13	1 (fra B)	3 (fra C)	45	30
V14	2 (fra B)	2 (fra C)	51	52
H14	0	5 (4 fra C, 1 fra D)	19	38
V15	3 (2 fra B, 1 fra C)	4 (3 fra C, 1 fra D)	43	65
H15	2 (1 fra B, 1 fra C)	4 (3 fra C, 1 fra D)	45	37

Slik det ser ut av tabellen her, vil vi **ikke kunne forklare «topptung» karakterstatistikk med endringer i klagesensuren**. Klagesensuren gir knapt målbart resultat på A og B. Selv om vi får noen få nye B'er er netto tilveksten bare 1 eller 2. Netto tilveksten av A er 0 – 3, av B er den 5 H14, ellers 0 –

2. Og selv om vi må ta i betraktning at effekten av «en ny A» er større enn den A'en alene (siden de lavere karaktertrinnene får redusert antallet tilsvarende), er antallet for lite til at det gir utslag. Vi må søke andre forklaringer på «topptung» karakterfordeling.

Blind klagesensur generelt

I studiedekanens regi foregår et intensivt arbeid med å kartlegge virkningene av at klagesensuren nå er blind. På grunnlag av de erfaringene vi har samlet, er en tiltakspakke vedtatt av studieutvalget (sak 52/3 25. august 2015) og iverksatt, og den evalueres fortløpende. Emneansvarlige og klagesensorer er direkte involvert i dette arbeidet.

Erfaringene fra blind klagesensur ble drøftet på nasjonalt fakultetsmøte i vår. Bergen fikk oppgaven med å samordne en prosess for å undersøke muligheten for et felles initiativ overfor Kunnskapsdepartementet med tanke på en gjennomgang av bakgrunnen for lovendringen som ga pålegg om blind klagesensur. Dette arbeidet er nå innledet (departementet er foreløpig ikke involvert). Det later til å være en nokså svakt fundert antakelse om sensurkvalitet som ligger bak forslaget til lovendring, basert på en misforstått rapport fra UHR i 2011[1]. Forslaget til lovendringen kom fra Norsk Studentorganisasjon. Forslaget fikk varierende støtte i høringsrunden, og i proposisjonen er verken grunnlaget for forslaget eller argumentene imot underlagt nærmere drøftelser. Antakelsen/misforståelsen har ikke blitt utfordret i hele lovendringsprosessen. Vi ønsker i det minste en klargjøring av enkelte rettslige forhold knyttet til dette, i første rekke det klare bruddet med de alminnelige reglene for klagebehandling som gjelder ellers i forvaltningen, og hensynene som ellers begrunner krav til opplysning av saken før vedtak fattes.

Den tendensen vi har sett fra H14 er økt tilbøyelighet til endring, tilbøyeligheten til endring til ugunst øker mer enn tilbøyeligheten til endring til gunst. Relativt sett øker altså sannsynligheten for endring til ugunst, mens endring til gunst fortsatt er mer sannsynlig. (Før H14 var forholdet ca. 1:6 mellom ugunst og gunst, nå er det ca. 1:4.)

Studieåret 14/15 så vi også en økning i klagetilbøyeligheten på rundt 40 %. Det er en stor økning, særlig ettersom tallet på klager har vært relativt stabilt over lang tid før dette (se tabellen under). Vi kan vanskelig se at denne økningen – i alle fall i sin helhet – kan forklares med innføringen av blind klagesensur. Det gjelder i alle fall hos oss, der sensorkorpset (i begge omganger) har stort innslag av eksterne sensorer, som neppe kan antas å ha noen tung faglig lojalitet til andre eksterne sensorer. (Å motvirke slik «kollegialitet» var hovedargumentet for at blind sensur skulle være den valgte løsningen etter at man hadde argumentert med likebehandling og rettferdighet for at en *felles* løsning måtte gjøres gjeldende for sektoren.)

En bi-effekt av den økte tilbøyeligheten til endring til ugunst, er at studentene inngir klage over formelle feil ved klagesensuren. De lykkes i varierende grad med å grunngi klagen med formelle forholdt, typisk avvik fra sensorveiledningen eller fra retningslinjer for sensuren – det er en slak line å balansere på mellom sensurklager og klage over formelle feil i denne sammenhengen. Disse sakene er relativt ressurskrevende for fakultetet, og involverer så vel klagesensorer som emneansvarlige. Vi har hatt syv slike klager fra og med høsten 2014.

2015/2925 – JUS241 Strafferett høsten 2015 (D=>E). Klagen avvist, avvisningsvedtaket ikke påklaget.

[1] http://www.uhr.no/documents/Notat___oppsummering.pdf

2015/4020 – JUS254-2-A Politirett høsten 2014 (C=>E). Klager fikk medhold i Den sentrale klagenemnden, og klagesensurvedtaket ble opphevet. Det er begrunnet med særegne forhold i sensuren.
2015/4095 – JUS124 Tingsrett (C=>D). Ikke medhold i Den sentrale klagenemnden.
2015/9665 – JUS133 Rettskilde- og metodelære (B=>C). Ikke medhold i Den sentrale klagenemnden.
2015/10727 – JUS399 Masteroppgaver 30 studiepoeng (B=>C). Ikke medhold i Den sentrale klagenemnden.
2016/3144 – JUS241 Strafferett (B=>C). Saken er til behandling i Den sentrale klagenemnden.
2016/3476 – JUS257-2-A Grunnleggende selskapsrett (D=>F). Avvisningsvedtak som er påklaget, saken er til behandling i Den sentrale klagenemnden.

Uansett hvordan framtiden blir med hensyn til blind klagesensur, har erfaringen vist at det er behov for kvalitetstiltak i sensuren – de erfaringene vi gjør, sier ikke noe om klagesensuren i og for seg, men om sensur i sin alminnelighet. Det er neppe tale om at det foreligger «dårlig arbeid» eller andre spesifikt kritikkverdige forhold. Det som imidlertid synes klart, er at kriteriene for karakterfastsettelse ikke er tilstrekkelig klare eller ikke blir lest på samme måte av alle som sensurerer. Det er derfor av interesse å arbeide videre med kvalitetstiltak i sensuren, herunder også å legge vekt på sammenhengen mellom læringsmål, undervisning og prøving. Det må være tydelig for både studenter og sensorer hva formålet med eksamen er, og ut fra betraktninger rundt en sånn måloppnåelse må eksamen og sensorveiledning lages, og det er den målsetningen sensorene – i alle sammenhenger – må forholde seg til.

	Klage%	Uendret %	Gunst %	Ugunst %
	Studieår 12/13			
EXFAC Juridisk forprøve	1,4	100,0	0,0	0,0
JUS111 Forvaltningsrett I	9,4	82,2	15,6	2,2
JUS112 Arve- og familierett	7,6	85,7	14,3	0,0
JUS113 Kontraktsrett I	8,4	81,3	15,6	3,1
JUS114 Juridisk metode	8,5	83,3	10,0	6,7
JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner	9,2	68,4	31,6	0,0
JUS122 Erstatningsrett	16,8	89,6	6,0	4,5
JUS123 Forvaltningsrett II	13,3	83,0	13,2	3,8
JUS124 Tingsrett	12,2	84,0	16,0	0,0
JUS131 Kontraktsrett II	9,5	75,0	17,5	7,5
JUS132 Pengekravsrett	10,9	79,1	18,6	2,3
JUS133 Rettskilde- og metodelære	15,1	84,0	16,0	0,0
JUS134 Rettshistorie og komparativ rett	8,3	92,6	7,4	0,0
JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter	13,0	75,0	25,0	0,0
JUS241 Strafferett	10,1	87,8	9,8	2,4
JUS242 Rettergang	13,7	93,2	5,1	1,7
JUS243 Alminnelig formuerett	6,1	92,3	3,8	3,8
JUS399 Masteroppgaver 30 studiepoeng	13,4	83,8	16,2	0,0
Spesialemner samlet	3,8	82,4	13,7	3,9
Samlet (alle emner unntatt phd)	*9,0*	*83,6*	*14,0*	*2,3*
	Studieår 13/14			
EXFAC Juridisk forprøve	0,3	100,0	0,0	0,0
JUS111 Forvaltningsrett I	13,5	90,0	10,0	0,0
JUS112 Arve- og familierett	12,8	77,6	14,3	8,2
JUS113 Kontraktsrett I	9,1	69,7	30,3	0,0
JUS114 Juridisk metode	6,4	90,5	9,5	0,0
JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner	9,3	67,6	29,4	2,9
JUS122 Erstatningsrett	12,3	71,1	24,4	4,4
JUS123 Forvaltningsrett II	15,4	71,4	25,0	3,6
JUS124 Tingsrett	10,1	78,9	15,8	5,3
JUS131 Kontraktsrett II	17,1	78,8	13,6	7,6
JUS132 Pengekravsrett	11,4	72,9	27,1	0,0
JUS133 Rettskilde- og metodelære	19,4	83,3	13,6	3,0
JUS134 Rettshistorie og komparativ rett	18,1	98,1	1,9	0,0
JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter	14,2	72,5	25,5	2,0
JUS241 Strafferett	13,7	73,6	17,0	9,4
JUS242 Rettergang	12,8	77,6	20,7	1,7
JUS243 Alminnelig formuerett	7,6	67,6	26,5	5,9
JUS399 Masteroppgaver 30 studiepoeng	9,5	62,5	37,5	0,0
Spesialemner samlet	4,1	76,2	19,0	4,8
Samlet (alle emner unntatt phd)	*10,1*	*77,5*	*19,0*	*3,5*
	Studieår 14/15			

EXFAC Juridisk forprøve	0,0	0,0	0	0,0
JUS111 Forvaltningsrett I	14,9	51,0	36,7	12,2
JUS112 Arve- og familierett	15,4	46,6	20,7	32,8
JUS113 Kontraktsrett I	17,0	58,7	25,4	15,9
JUS114 Juridisk metode	13,9	44,7	40,4	14,9
JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner	13,3	41,7	50,0	8,3
JUS122 Erstatningsrett	16,4	53,4	36,2	10,3
JUS123 Forvaltningsrett II	18,8	53,0	43,9	3,0
JUS124 Tingsrett	20,1	45,3	29,3	25,3
JUS131 Kontraktsrett II	16,5	46,9	39,1	14,1
JUS132 Pengekravsrett	19,4	52,2	31,9	15,9
JUS133 Rettskilde- og metodelære	16,6	35,2	40,7	24,1
JUS134 Rettshistorie og komparativ rett	18,0	50,9	47,2	1,9
JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter	17,8	52,7	40,0	7,3
JUS241 Strafferett	18,0	23,8	57,5	18,8
JUS242 Rettergang	25,3	42,1	50,8	7,1
JUS243 Alminnelig formuerett	26,0	51,1	28,1	20,7
JUS399 Masteroppgaver 30 studiepoeng	14,1	44,1	47,1	8,8
Spesialemner samlet	5,4	45,1	31,0	23,9
Samlet (alle emner unntatt phd)	*14,7*	*46,3*	*38,5*	*15,1*
	Tidligere studieår			
Samlet alle emner unntatt phd studieåret 11/12	*8,7*	*83,2*	*13,9*	*3,0*
Samlet alle emner unntatt phd studieåret 10/11	*11,2*	*82,6*	*15,3*	*2,2*
Samlet alle emner unntatt phd studieåret 09/10	*11,4*	*82,1*	*14,7*	*3,2*
Samlet alle emner unntatt phd studieåret 08/09	*10,5*	*Vedtakene er mangelfullt registrert*		
Samlet alle emner unntatt phd studieåret 07/08	*9,9*	*Vedtakene er mangelfullt registrert*		

Asbjørn Strandbakken
dekan

Øystein L. Iversen
fakultetsdirektør

24.05.2016

JOSP